

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛЮТОГО 1951. No. 33. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 9, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СТРАЙК СТРІЛОЧНИКІВ ЦЕ ВИЗОВ ДЛЯ КРАЇНИ

Шікаго. — Федеральний суддя Майкел Л. Іго відкинув внесок братства (юнії) залізничних вагонових службовиків, щоб усунути з суду скаргу федерального уряду проти юнії за непослух судові, поповнений тим, що стрілочники, як члени юнії, вийшли на страйк, зголошуючи себе масово „хворими". Перший наказ, щоб стрілочники повернулися до праці, видав суддя Іго 15 грудня, а 31 січня він пригадав на цей наказ і назвав опір юнії непослухом для суду, за який жде виновників належна кра. Теперішня судова розправа ведеться вже третій день саме проти поодиноких членів юнії за непослух судові.

Відкидаючи внесок оборонця Волтера Н. Моррея, суддя заявив, що суд має вирішити одно важливе питання, а саме, чи „має бути визнана суверенність Злучених Держав". Суддя Іго заявив ще, що якби військо, згідно з розпорядком президента з 27 серпня 1950 р. було перебрало під свою опіку управу залізниць, тоді вояки могли спонукати стрілочників сповняти свою службу і не було б застою в залізничім русі. Отже суд не буде вирішувати жалів юнії, тільки питання непослуху владі.

Як повідомляють з Вашингтону, переговори юнійних представників з власниками залізничних підприємств у справі покінчення страйку стрілочників, ще не осягнули успіху, одначе на Сході залізничий рух приходить до нормального стану, а на Заході поодинокі стрілочники повертаються до праці.

ТАБЛИЧКА ДЛЯ ВИМІРУ НОВОГО ПОДАТКУ

Вашингтон. — Якщо Конгрес прийме план президента Трумана для наложення нових податків у висоті десять біліонів долярів, тоді буде введена в життя нова податкова табличка, яка вказує, кільки податку платитимуть поодинокі особи від своїх заробітків. Окремі інструкції вказують, як як обчисляти чистий дохід, бо щойно від чистого доходу буде вимірений податок. На підставі закону по $600 звільнені від податку за чоловіка, жінку і кожну дитину чи людину, якій хтось дає утримання. Отже в засаді мало хто буде платити податок, як не має чистого річного доходу $2,000. Хто матиме доходу понад $2,000 до $4,000, буде платити податок у висоті 24 відсотки від 2,000, а крім того 26% від заробітку понад 2,000. На підставі таблички податок від 2,000 виносив би $480, а до того прийде ще додаток у висоті 26%. Хто має доходу 4-6 тисяч, такого податок виносив би $1,000, а крім того 30% від заробітку понад $4,000. Хто має чистого доходу 150-200 тисяч, такого податок буде виносити $117,-820 а до того ще 94% від заробітку понад $150,000.

В НЕВАДІ УЖИВАЛИ СКЛАДНИКІВ ВОДНЕВОЇ БОМБИ

Ню Йорк. — Вилієм Л. Лоренс, науковий репортер газети „Ню Йорк Таймс", обговорюючи останні вибухи атомової зброї на пробних майданах у Неваді, приходить до висновку, що це були проби з п'ятьма окремими родами зброї, між ними і атомовими кулями для артилерії. „І хоч проби справжньої водневої бомби ще не наспіли, то принаймні є імовірним, що малі дози важкого гідрогену, девтерію і тритію були включені в одним або й більше з п'яти моделів, щоб прослідити основні вісті про їх наслідки підчас атомових вибухів, бо атомова бомба служитиме як язичок для випускання водневої бомби" — пише Лоренс.

РЕМІНҐТОН ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ У КРИВОПРИСЯЗІ

Ню Йорк. — Вилієм В. Ремінґтон, колишній високий урядовець у департаменті торгівлі у Вашинґтоні, признаний федеральною судейською лавою винуватим у кривоприсязі, тим, що він заперечив свою приналежність до Комуністичної партії. Судейська лава радила пів'пята години. Присуд буде проголошений негайно. За такий проступок має винуватого кара до п'ять років тюрми і грошева кара до $2,000. Розправа тривала сім тижнів.

Прокуратор поставив свідків на доказ, що Ремінґтон як федеральний урядник, не тільки був членом Комуністичної партії, але ще намовляв інших вступити в її члени, а підчас судового слідства заперечив під присягою приналежність до партії. Оборона не вспіла поставити належного противоказу і судейська лава рішила, що підсудний винуватий. Суддя Ґреґорі Нунан признав лаві, що на основі доказового матеріялу її рішення є справедливе.

ЦІНИ БУДУТЬ РОСТИ ЩЕ ДО ЛІТА—ДЖАНСТОН

Вашингтон, 7 лютого. — Надію на швидку стабілізацію цін захитав самий директор економічної стабілізації Ерік Джанстон, кажучи, що вони будуть рости аж до половини літа. Він сказав на пресовій конференції, що в найближчій майбутності будуть зладжені списки цін на поодинокі продукти, одначе заки це все вдасться наладнати, ціни будуть змінятися. Головні труднощі походять з того, що ціна харчів залежить від цін на фармерські продукти, а постійну ціну на ці продукти не легко завести. Щоб це осягнути треба буде ще додаткових законів. Відповідні законопроєкти будуть зголошені у конґресових комісіях негайно.

На думку Джанстона втримання літніх цін на однаковій висоті буде ще залежати від різних обставин, а саме від зрівноваження бюджету, від заведення суворої контролі над кредитами і від збільшеної продукції. Не зважаючи на ці перешкоди, він надіється, що в літі таки вдасться завести якусь табличку цін і втримати її до кінця року.

Міжтим різні громадянські організації, як ось Краєва Федерація Республіканських Жіночих Клюбів, називають замороження цін з 25 січня „трагічною помилкою" і домагаються завернення цін до дальшого часу 'в минулому.

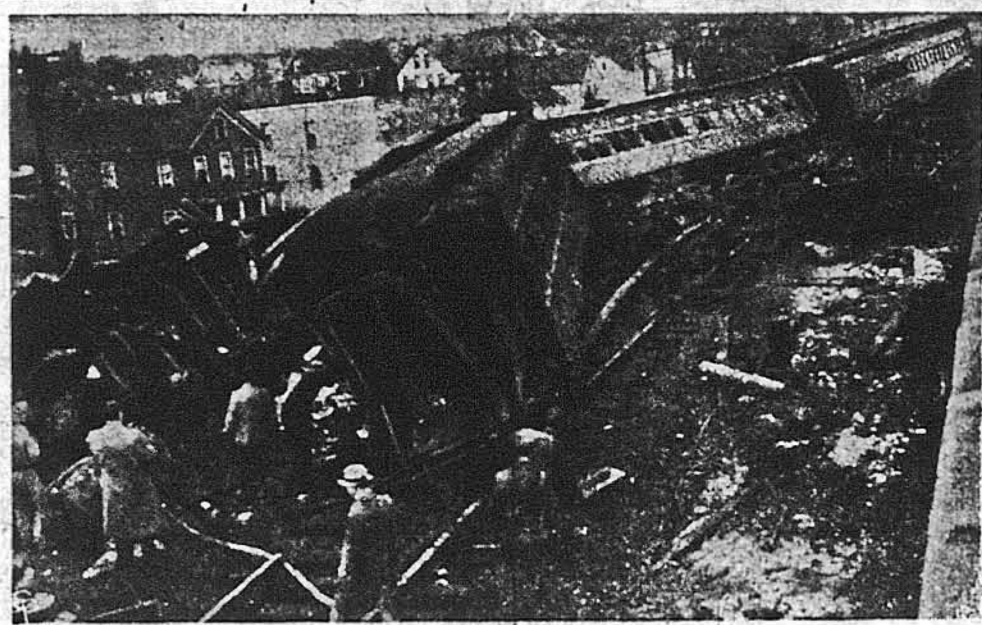
В АМЕРИЦІ

● **Новий лік, який вбиває бацилі й вірус придатний на катар і перестуду.** Це є комбінація йодини з PVP — „полівінілпірролідон". Його можна вживати на скіру або проковтнути. Це є винахід підприємства „Дженерал Анілайн енд Філм Корпорейшен".

● **Лейді Астор приїхала з Англії до Америки** з осторогою, що комуністи хочуть розбити „нарід, що вживає англійської мови". Лейді Астор походить з Америки, одначе вийшла замуж за англійця і була посолкою в британськім парляменті.

● **Невдався карнавал — „Марді Ґра"** — перед Великим Постом в Ню Орлінс. Зливний дощ розпорошив товпу, яка забавлялася на вулицях міста у вівторок ввечір.

● **Померла найбагатша жінка в світі,** пані Метю Астор Вілкс в Ню Йорку. Вона мала 80 років життя і $125,000,000 маєтку. Жила на відлюддю, хоч і в Ню Йорку. Її мати, Ґетті Ґрін, померла в 1916 р.

МІСЦЕ СТРАШНОЇ ЗАЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ Пенсельванійської залізниці у Вудбридж, Ню Джерзі, жертвою якої впало 83 подорожних вбитих і поверх 500 поранених, з того ще около 100 залишається під лікарською опікою в шпиталях.

О. Н. відкинули советські обвинувачення проти ЗДА

Лейк Соксес, 8. лютого. — Об'єднані Нації відкинули вчора цілий ряд советських обвинувачень, що Злучені Держави Америки поповнили аґресію на комуно-китайську територію з повітря, зі суші і з моря. Тільки представники п'ятьох советських сателітів підтримують дві советські резолюції з домаганням негайної акції Ради Безпеки проти „американської аґресії". 49 країн голосували проти, а представники трьох країн, — Югославії, Бурми та Індонезії, здержались від голосування. Голосування відбулося в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї і тепер справа переходить ще під кінцеве голосування самої Генеральної Асамблеї. Після того Комітет рішив відложити теж дальші наради в справі Формози, приймаючи в цій справі британське внесення. — Американський представник зі свого боку заявив, що справа Формози була видвигнена ЗДА тоді, як ще існували деякі можливості мирного полагодження далеко-східного конфлікту, але після — „масивної інтервенції" комуністичного Китаю в корейській війні та після засуду його як аґресора, „обставини змінилися" теж відносно Формози. Під час дебат приходило часто до гострої виміни слів, при чому большевики виголошували свої вже давно відомі пропагандивні промови. Хоча справу Формози тільки „відложено", загал делегацій вважає, що вона повинна бути взагалі знята з порядку Асамблеї.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАЖАДАЛИ ЗВОРОТУ КОРАБЛІВ ВІД РОСІЇ

Вашингтон. — Злучені Держави зажадали від Совєтів, щоб вони негайно звернули 672 воєнних і торговельних кораблів, які Америка позичила їм на допомогу на підставі закону й договору званого „Ленд-Ліз" — (Взаємної позички) в другій світовій війні. Домагання поставлене в ноті, яку передали американські представники советському амбасадорові Панюшкінові, коли зійшлися на спільну конференцію в справі наладнання цього звороту і коли советські делегати наново почали саботувати наради. Після засідання уряд оприлюднив зміст ноти, в якій поставлено теж домагання звороту $800,000,000 готівкою для заспокоєння американських претенсій з Ленд-Лізу, які виносять $10,800,000,000.

АЧЕСОН ТАВРУЄ СОВЄТСЬКИЙ БЛЬОК ЗА ЗБРОЄННЯ

Вашингтон, 7 лютого. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що основною причиною турбот цілого світу в теперішньому часі є велетенська розбудова збройних сил в Совєтській Росії і країнах її сателітів. Самі армії східних сателітів, які викликують натугу й занепокоєння, перевищають розміри встановлені мировими договорами з Болгарією, Угорщиною й Румунією.

На пресовій конференції секретар Ачесон признав, що уряд Злучених Держав хоче обговорити поламання цих договорів на плянованій конференції Чотирьох Потуг. Це питання вважають на особисту, отже неформальну відповідь на совєтську ноту про можливість скликання конференції Чотирьох Потуг, у якій Совєти ставлять на першу точку зброєння Західної Німеччини, хоч не виключають інших справ. Ачесон хоче добитися такого денного порядку конференції, щоб можна було обговорювати всі спірні питання світової політики.

Мирові договори з трьома балканськими державами передбачують військову силу для Болгарії увисоті 65,000 вояків, для Угорщини 70,000, а для Румунії 138,000.—Разом армію з 273,500 людей. Маршал Тіто заявив 29 грудня 1950 р., що ці три країни мають на ділі 600,000 війська.

ГЕН. ГРУНТЕР ПОСПІШАЄ З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ШТАБУ

Париж, 8. лютого. — Ген. Алфред М. Гунтер, іменований шефом штабу при головному командуванні европейськими збройними силами, очолюваному ген. Двайтом Айзенгавером, прибув вчора до Парижа, щоб приспішити організацію штабу та організацію Північно-атлантійської оборонної потуги взагалі. Після висадки на місцевому аеродромі, ген. Грунтер ствердив, що він не має жадних коментарів, стверджуючи тільки, що приїхав для „зрушення справи" ще перед приїздом ген. Айзенгавера з кінцем цього місяця. Ген. Грунтер має виконати завдання справді від самого початку, бо від підшукання відповідного приміщення на головну кватирю, і опісля організації штабу, що командуватиме найбільшою і найрізноманітнішою військовою силою в світовій історії.

● **Американські окупаційні** власті звернули німцям на власність — 7,000 домів, лікарень, готелів та інших забудовань, якими досі користувались окупаційні війська.

ПОТРІБНО ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ ДЛЯ ЗАМОРСЬКОЇ СЛУЖБИ

Ню Йорк. Саме тепер відкривається кампанія за призбирання професійного персоналу з цивільних людей для заморської служби з армією Злучених Держав. Пресонал рекрутує бюро Стейтової Служби Праці в порозумінні з Федеральною Комісією Цивільної Служби. Найвище становище, яке армія має обсадити, це директор уряду на острові Окінава, з платнею $10,000 річно з додатком бонусу на 25%. Інші становища приносять платню до $7,000 річно. Між спеціялістами, яких потребують для такої служби, згадані такі: історики, спеціялісти в інформаціях, адвокати, рахівники, економісти, помічники адміністраторів. Стенографістки мають обіцяну платню $2,450—$2,650 на початок. Становища отверті у п'ятьох заморських територіях: в Алясці, Ґвам, Окінава, Японії, Німеччині й Австрії. Зголошення повинні йти негайно. Хто хоче бути прийнятий, хай наперед порозуміється телефонічно, чи позиція ще не зайнята. Телефон у Ню Йорку такий: ORegon 7-9100. Саме бюро находиться при 1 East 19th St., New York City.

220,000 Д.П. ПЕРЕСЕЛЕНО ДО ЗДА

Женева, 8. лютого. — Згідно з офіційними статистиками Міжнародної Організації для Збігців (ІРО) по день 31-го жовтня м. р. переселено до Злучених Держав 220,000 скитальців, з цього 198,651 на підставі Закону Д. П. з 1948 року. З цієї самої статистики довідуємося такі інтересні дані про загальний рух скитальців: від 1-го липня 1947 до 31-го жовтня 1950 в ІРО зареєструвало всіх 1,510,827 втікачів. З того 71,052 репатрійовано, 848,351 переселено, 99,432 померло або втратило права на опіку. 218,235 користало тільки з правної і політичної опіки, а 273,757 ще залишається під опікою ІРО.

З цеї останньої кількости 1,741 признаного до репатріяції, 188,258, мають вигляди на переселення, 59,231 мають обмежені вигляди на переселення, 16,893 потребують постійної лікарської опіки а 7,634 ще досі не скваліфіковано. З-поміж 848,351 переселених виїхало до поодиноких країн: ЗДА — 220,820; до Австралії — 161,950; до Ізраїля — 120,-718; до Канади — 91,419; до Великої Британії — 82,202; до Франції — 38,060; до Арґентини — 30,522; до Бразилії — 24,344; до Бельгії — 22,388; до Венесуелі — 15,337 і 37,634 переселено до інших країн.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСЬКА ТІЛЬКИ 4 МИЛІ ВІД СЕУЛ

ВОРОГ СТАВИТЬ РОЗПАЧЛИВИЙ СПРОТИВ. — АЛІЯНТСЬКА АРТИЛЕРІЯ ОБСТРІЛЮЄ СТОЛИЦЮ.

Токіо, 8. лютого. — Аліянтські панцерні колони, використані в найбільшій масі в дотеперішній війні та під сильним прикриттям полевої і воєнно-морської артилерії та авіяції, продовжували вчора свій похід на Сеул, зломлюючи запеклий спротив ворога та завдаючи йому важких втрат. Згідно з останнім повідомленням з фронту, передні загони аліянтських танків підійшли на віддаль вже тільки чотирьох миль від цеї колишньої корейської столиці та відкрили гарматний вогонь на саме місто. На цьому секторі фронту сильні з'єднання аліянтської авіяції виконали поверх 450 атак, піддержуючи дії сухопутних військ. На самому фронті в багатьох випадках приходило до рукопашних боїв на багнети. Вміжчасі, бої розгорілися теж на центральному і східному секторах фронту. Сильні аліянтські патрулі „провірювали терен" в усіх напрямках, посуваючись в поодиноких випадках около дев'ять миль вперед та натрапляючи й тут на запеклий спротив ворога. Аліянтське командування вважає, що теж на цих фронтах немає вже „нічиєї" території та що аліянтські війська дійшли до головних оборонних ліній ворога, що охороняє ліве крило оборони Сеулу. Здовж східного побережжя, де в останньому спостерігається сильну концентрацію ворожих сил, до акції приступила теж аліянтська фльота, що з лінійником Мізурі почала засипати гуркітливим вогнем ворожі позиції та інші воєнні об'єкти. Головне аліянтське командування вважає, що масова акція аліянтських бронетанкових частин, яка ведеться від трьох днів, коштувала ворогові 20 до 25 тисяч втрат вбитими і раненими. Тільки за вчорашній день ворог втратив поверх 7,000 вояків. Бої продовжуються на цілому фронті. Підчас ночі аліянтські гарматні ракети постійно освічували сильним світлом фронтові лінії, не даючи ворогові можности використати сумерк для перекидування своїх військ або для випробуваної ним тактики „інфільтрації" поза аліянтські лінії. Все ще не з'ясовується точніше цілей теперішнього „обмеженого наступу", — приймаючи вияснення ген. Ріджвея, команданта Восьмої Армії, що головним завданням тої акції є „якнайменшим коштом вибити якнайбільше ворогів".

ДАЛЬШИЙ РОЗКЛАД КОМПАРТІЇ В ІТАЛІЇ

Рим, 8. лютого. — Після недавнього виступу з комуністичної партії в Італії двох заступників секретарів, тепер з неї виступило двох дальших високих лідерів: партизанський лідер під час війни, Рікардо Кокконі, і посадник міста Алісе Бельколі в Пісмонті, Джюсеппе Руско. Теж їх зірвання з компартією наступило на тому самому тлі непослуху Москві та ставлення на перше місце інтересів Італії. Це мало викликати „майже паніку" в комуно-італійській верхівці, — що звернулася телеграмою до свого „вождя" Пальміро Тольятті, щоб він негайно вертався з Москви, де він перебуває на „лікуванні" і рятував партію.

КЛЕМЕНТІС ВТІК ДО ЮГОСЛАВІЇ

Відень, 8. лютого. — Місцева преса повідомляє сьогодні „з поінформованих джерел", що колишній комуно-чеський міністер закордонних справ, — д-р Владимир Клементіс, таємниче зникнення якого з Праги викликало справжню сензацію в дипломатичних колах, втік до Югославії та мав вже зголоситися в Београді і прохати азилю, як політичний втікач. В цій справі мало відбутися окреме засідання югославського уряду.

● **148,000 японських вуглекопів** почали страйк, домагаючись більшої заробітної платні.

НЕ БУДЕ „ВЕРСАЙСЬКОГО!! ДОГОВОРУ З ЯПОНІЄЮ

Токіо, 8. лютого. — З кол мирової місії Джана Фостера Доллеса, висланого до Японії президентом Труманом для обговорення і підготовки мирового договору з цею країною, інформується, що Злучені Держави не думають накидувати Японії будь-які реформи та взагалі включати в мировий договір будь-які клявзулі на лад версайського мирового договору з Німеччиною після першої світової війни, значить, що після того всі політичні групи і сили в країні намагаються збивати політичний капітал в порушуванні тих клявзуль. У випадку з Японією, договір мав би бути „цілком простий", видержаний в рямках Потсдамської декларації. Виключно японській „чести й сумлінню" була б залишена демократизація країни і тим подібні справи. Передбачується теж зворот Японії деяких островів. Після підписання договору, Японія навіть не була б зобов'язана продовжувати або респектувати ті реформи, що їх переведено досі з ініціятиви окупаційної влади. Рівночасно стверджується, що проєкт договору, який мав би бути представлений всім заінтересованим країнам вже в найближчому часі, не включатиме постанов про грошеві воєнні відшкодування.

УХВАЛЕНО НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ ВАЖКОЇ ІНДУСТРІЇ В БРИТАНІЇ

Лондон, 8. лютого. — Британський парлямент вчора більшістю десятьох голосів, 308 проти 298, ухвалив довір'я ур'ядові щодо націоналізації залізної і стальної індустрії. Тим самим ця важлива ділянка британського господарського життя, головно в теперішньому положенні інтенсивної оборонної підготовки, перейде вже в наступному тижні з приватної в публичну власність, хиба що консервативній опозиції пощастило б ще повалити уряд в іншій справі, головно на підставі останнього драстичного зменшення приділів м'яса, що вже досить мало правдоподібно. — Стверджується, що з переголосуванням справи переведення в життя ухваленої вже раніше націоналізації залізної і стальної промисловості, опозиційна Консервативна партія втратила найбільшу можливість повалити теперішній лейбористський уряд та домогтися нових передчасних виборів.

В СВІТІ

● **Французький уряд погодився** на іменування Мануеля Аґірра де Карсера еспанським амбасадором в Парижі. Британський уряд прийняв номінацію на еспанського амбасадора в Лондоні Міґеля Прімо де Рівера. Тим самим відновлено між цими країнами повні дипломатичні стосунки.

● **Британці не думають „купувати"** німців уласкавлюванням засуджених воєнних злочинців, як це зробили американці — стверджується з поінформованих джерел.

● **11 французьких вуглекопів згинуло** під час експльозії в одній з копалень вугілля в північній Франції.

● **Комінформ в своїм останнім** Бюлетені обвинувачує західні держави, що вони організують протисовєтський військовий бльок на Балканах, до якого мали б належати Югославія, Греція і Туреччина.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ

Заходами Українського Народного Союзу появилася англійською мовою нова праця Кларенса Маннінґа, професора Колумбійського університету, про змагання українського народу до волі й незалежности. Її заголовок: Twentieth Century Ukraine. На американськім книжковім ринку буде її можна дістати щойно за кілька тижнів, але перший випуск є вже в продажі в книгарні „Свободи".

Ця книжка — як вказує сам заголовок — має своїм завданням представити американському читачеві ширше й основніше найновішу добу визвольних змагань українського народу. Хоч ця доба, головно останніми роками, тісно зв'язана зі змаганнями Америки та цілого вільного світу, вона ще далі належно ними не оцінена.

„Україна XX. Сторіччя" К. Маннінґа вияснює, що все те, що тепер доводиться переживати країнам, які щойно недавно стали совєтськими сателітами, український нарід уже давно переживав. Теж те, що ще й досі невідоме й неясне Заходові щодо політики Кремля, Україні давно відоме й ясне. Зокрема добре воно відоме тим українським Ді Пі, що виростали і виховувались під Совєтами і зазнали Сибіру, концтаборів, каторжної праці та Чека і НКВД. Книжка ця не тільки вияснює, що представники України в Об'єднаних Націях не представляють українського народу і в його імені не говорять, але теж інформує Захід, хто саме є справжнім речником справжньої України. Стверджуючи, що Дмитро Мануїльський говорить на міжнародному форумі не в імені України, а є тільки „голосом Москви", автор питає: „Де ж тоді можна знайти справжню Україну?" І відповідає, що за український нарід „в першу чергу і найголосніше говорить сьогодні Українська Повстанська Армія", яка стала теж „речником усіх поневолених народів Східної Европи". Далі говорить автор про Українську Національну Раду, зорганізовану на такий лад, як це було у чехів та поляків в часі першої світової війни, та про українських скитальців. Усі вони можуть сказати правду про Україну та Росію, якби світ ними всіми зацікавився й їх вислухав, пише проф. Маннінґ.

„Українська справа" читаємо у вступному слові книжки, „є нині одною з найважніших в Европі". Автор звертає увагу, що Україну допущено до Об'єднаних Націй як незалежну державу, а коли вона є незалежною державою незалежного народу, то „чому Москва має над нею панувати?". На це питання, пише проф. Маннінґ, можна знайти інтеліґентну відповідь щойно тоді, коли знається добре ситуацію, яка створилась в Києві, Львові та цілій Україні, а пізнавши її, легше зрозуміємо теж і те, що нині діється в Кореї, чи Китаю. Останній уступ книжки кінчиться такими словами:

„Україна завжди вдержувала тісні зв'язки зі Заходом. Вона ніколи не з'єднувала своєї долі добровільно зі Сходом, як це було з Москвою. Кожна спроба визволення країни зверталась до Заходу, але Захід не зважав на це. Сьогодні Захід загрожений, як ніколи досі. Уже сам розсудок наказує йому відкрити вуха і очі та визнати змагання українського народу до скинення ярма, яке тяжіло на ньому віками, допомогти йому в його боротьбі та допустити його до нової Европи і спілки вільних і демократичних націй".

Ці останні слова найкраще передають духа книжки, яка має на цілі прислужитись у цьому важливому моменті в першу чергу самій Америці, а далі Україні та ідеалам волі й справедливости в цілому світі.

Залишається ще хіба додати, що книжка ця повинна появитись якнайскорше у всіх американських бібліотеках, а теж опинитись в руках впливових осіб не тільки в Америці, але й в інших країнах, головно англомовних.

Можливість нового розвитку війни в Азії

В останньому наспіли повідомлення, що ген. МекАртур знову рекомендував урядові у Вашинґтоні використати національно - китайські війська Чіян Кай-ші з Формози у війні в Кореї „та деінде". Думка ген. МекАртура під цим оглядом відома вже не від сьогодні. Він вважає, що в інтересі аліянтів і їх справи національно-китайські війська, загальну наявну силу яких подається на приблизно пів мільйона, повинні бути використані не тільки в Кореї, але повинні дістати теж відповідну допомогу та „пробувати щастя" з десантом на китайському континенті.

В поінформованих колах стверджується, що подібні пропозиції ген. МекАртур видвигав вже раніше, головно щодо участи національно - китайських військ у війні в Кореї. Уряд у Вашинґтоні тоді ці пропозиції відкинув, вважаючи, що вони могли б „заохотити" комуно-китайський уряд до участи у війні в Кореї. Проте, китайські червоні це зробили і без окремої „заохоти" та в хвилині, як війна в Кореї вже була перерішена в користь аліянтів. В кожному разі, ці побоювання Вашинґтону сьогодні вже не мають своєї підстави, бо вони є доконаним фактом, а комуністичний Китай засуджений Об'єднаними Націями як аґресор.

У військових колах видвигається деякі інтересні коментарі і міркування щодо можливостей нового розвитку. Стверджується, що комуно-китайське командування в останньому могло без страху перекинути на північ до Манджурії з південно - китайських провінцій свої третю і четверту армії, виключаючи можливість національно-китайської атаки. Діло в тому, що будь-яку акцію національно-китайських військ з Формози проти китайського континенту виключав президент Труман, гарантуючи рівночасно оборону Формози перед евентуальним комуністичним нападом та даючи 7-мій фльоті відповідні інструкції під цим оглядом.

Справа цілком змінилася б, якщоб ці обставини, у зв'язку з явною комуно-китайською інтервенцією в Кореї, були відкликані. Ген. МекАртур вважає, що національно-китайські армії могли б тепер, при відповідній допомозі, не тільки зробити десант, але і з успіхом почати визволення китайського континенту, що вже мав можність познайомитись з комуністичною диктатурою і тепер цілком певно дещо інакше поставився б до справи оборони своєї волі. Тисячі і сотні тисяч проти-комуністичних партизанів відіграли б свою ролю. Крім того, у військових колах вважається, що вже сама загроза евентуальної націоналістичної інвазії на континент була б великим відтяженням аліянтських військ в Кореї, бо заставила б комуністів держати відповідні військові сили на півдні.

При цій нагоді стверджується переконання ген. МекАртура, що від боротьби проти комунізму не може і не сміє бути відвороту. Навпаки, він вважає, що ця боротьба для кінцевої перемоги матиме рішальне значення і в ній повинні бути використані всі сили, які стоять до розпорядження. А вже насамперед, ген. МекАртур є рішучо проти будь-якого компромісу з червоними, яких він мав можність пізнати в усіх можливих обставинах.

Зі загальних голосів американської публичної опінії виходило б, що думки і пляни ген. МекАртура мають багато прихильників та що вони поступово починають переважати теж в офіціяльних військових і політичних колах. Це створює можливість, що війна в Кореї може справді перемінитися в рішальну розправу з большевизмом в Азії, що не залишилося б без впливу і на розвиток в Европі та на інших континентах.

С. Д.

Перед замкненням рахунків

Сплату Національного Датку продовжено до 1. березня ц. р.

З великим задоволенням треба привітати це рішення Конґресового Комітету.

Справді, Народний Фонд урухомив свою працю щойно в перших місяцях 1950-го року, а ближчі відомості про акцію надійшли до далеких закутків Америки ще пізніше, отже є цілком оправданим закінчити фінансовий рік Фонду бодай о два місяці дальше.

Ще одно: багато людей дістали персональні листи ще зовсім недавно і їм треба дати час на висилку грошей.

І, нарешті, найголовніше: переважно жертвують ті, що не мають. У цих останніх не завжди є 10 долярів на перший поклик — треба їх „приготувати": десь „урізати", а щось „відкласти". Отже цій катеґорії платників не можна не вийти назустріч.

Таким чином, перед українським громадянством Америки ще майже три тижні для виконання свого обов'язку. А цього громадянства таки ще не мало. Заплатило Національний Даток приблизно 7,000 осіб, а передплатників українських часописів, як ми уже зазначили, 40,000 осіб. Себто 33,000 національно свідомих і політично зрілих людей свого обовязку ще не виконали...

Чому не виконали, питання хоч цікаве і важливе, але на нього одним реченням не відповісти. Бо тут замішане усе: соціологія, психологія, економіка і ще пів тузина інших моментів. І, власне, в тім фактично і полягає завдання Народного Фонду, щоби перебороти усі ці перешкоди і допомогти участи у Фонді якнайбільшого числа громадян, а, в ідеалі, всіх громадян, бо ж Національний Даток — загальний.

Так, він загальний, але він же добровільний або, трохи сміливіше висловлюючись, лише морально обов'язковий — і ось тут і є та головна річ, щоби громадянство піднеслось на такий щабель національної свідомости, політичної зрілости і почуття обов'язку, коли справа Національного Датку стане справою самозрозумілою.

І до цього мусимо йти...

Коли могли виконати свій обов'язок 7,000 слабо забезпечених громадян, то його можуть виконати й 33,000 таких самих або й краще ситуованих громадян.

І коли Народний Фонд зібрав сьогодні 80,000 долярів, то може зібрати й 400,000 долярів.

І було би дуже бажаним, коли б цих 7,000 ретельних і обов'язкових громадян делікатно пояснили це своїм сусідам — тим 33,000 громадян.

Пояснили б, що українська справа — ; спільна справа всіх українців, що в її успіху зацікавлені всі українці, а тому не є в порядку, під оглядом національним, моральним і діловим, коли одні несуть для неї свої тягарі, а інші від них ухиляються...

Іван Кедрин.

Сумерк одної леґенди

Між причинами, чому так довго Україна перебуває в неволі, належить безумовно повне знехтування принципів етики у політиці нашими двома найбільшими історичними сусідами: не тільки завойовування українських земель мечем і вогнем, ламання договорів, підступом і зрадою, але теж очорнювання України й українців перед усім світом, фальшування історії та виховування власних поколінь у світі фальшивих понять. Москалі вкрали Україні цілий княжий період історії та історичну назву „Русь" і разом із поляками неґували їй її національну термінологію. „Нє било, нєт і нє будєт" Валуєва знайшло наслідувача в Лєшку Борковскім, який заявив, що „Нєма Русі, єст тилько Польска і Росія". Обидва ж сусіди, пояснюючи своїм землякам і світові, чому українці таки зголошують своє існування, вказували, як на джерело, на німців, як винахідників України. Для москалів це була „австрійська інтриґа": України в Україні взагалі „не було", а „мазепинство" галичан було австрійським винаходом, щоб робити протиросійську ірреденту і плекати злочинну думку — розбиття єдности Росії. Називано навіть особу того геніяльного винахідника українців — графа Стадіона. Полякам трудніше було закидати Австрії паскудні вчинки, бо самі вони урочисто заявили Габсбурґам устами краківських консерватистів: „Пржи тобє, панє, стоїми і стаць хцеми". Тим голосніше кричали про „Берлін", як спонуку всіх українських дій.

Берестейський мир, що його 43-ті роковини припадають саме на 9-тий лютого ц. р., був водою на млин цій наклепницькій кампанії. Ненависть росіян і поляків до Берестейського миру, себто і до українців, як його співтворців, була і нині ще є зрозуміла: адже у ньому делеґація Української Народної Республіки добилася признання самостійности УНР чотирьома державами почвірного союзу, себто розлетілась „єдина" Росія, а до того признано Україні частину „польської" Холмщини, та взагалі „креси всходнє" і добуто у тайному додатку до договору згоду на поділ Галичини на дві частини (створення зі Східної Галичини окремого коронного краю в наддунайській монархії). Очевидно, що в очах московських большевиків, які — разом з іншими миролюбними гаслами — висунули й гасло самовизначення народів, і в очах польських демократів, які відновлення польської держави завдячували Вилсонівській точці про самовизначення народів, — державне самовизначення себе українцями було смертельним і невибачливим гріхом. Австрійський міністер закордонних справ граф Чернін і фактичний керівник німецької делеґації у Бересті ген. Гофман згадують у своїх споминах, як чудово український делеґат, пок. Олександер Севрюк, вичитав московським большевикам в очі їхню забріханість, фальш, їхній старо-московський загарбницький імперіялізм, який завжди вмів прикривати свою меґаломанію фіґовими листками всеслав'янських і вселюдських гуманних ідеологій. Це була мабуть перша у світовій історії прилюдна лекція большевикам про їхнє правдиве обличчя.

До свідомості зовнішнього світу вона не дійшла, тим паче того американського політичного світу, який дуже нерадо схоплює всякі новини, не сприймає того, що приходить легко і чужим коштом, а мусить щойно сам платити біліонами долярів і тисячами власних жертв, щоби відкривати давно відкриті політичні Америки. Тому ще нині офіційна Америка заперечує совєтській пропаґанді, яка обвинувачує американців в затіях розбити єдність Росії, і покликається, як на доказ зберігання в минулому тієї єдности, на офіційне становище Зл. Держав із серпня 1920 року — проти „розбивання" Росії. Американці справді не уявляють собі, як можна фальшувати історію, і тому покликуються на акти, якими нема чого хвалитися. Бо не всі американці знають ще сьогодні, що їхні помилки зперед 30-ти і пізніших років полягали на їхньому довір'ї до фальшивої історії і до фальшивих теорій, складаних і тенденційно поширюваних і російськими і польськими вченими та дипломатами. Коли б Вашинґтон, замість вірити в єдність російського народу і ґерманофільство українців, які у Бересті ніби дали „ніж у спину" аліянтам, був піддержав Україну й інші поневолені країни Сходу Европи, передусім Кавказу, в їхній бортьбі за самостійність у рр. 1917-21, то сьогодні світ виглядав би зовсім інакше і міжнародня проблематика не крутилась би довкола ненаситности „єдино" — російського молоха.

Леґенда українського ґерманофільства довго покутувала в умах усіх, що до них кращий доступ мали представники державних сусідів України, як недержавної української нації, яка — до речі — теж щойно спровола переставлялась на рейки державницького думання і поширювання тієї думки на всі свої суспільні шари. Леґенда про ґерманофільство українців була доброю почвою для посіяння такої самої історично фальшивої леґенди про український колябораціонізм, який з кінцем другої світової війни знайшов уже свою дефініцію і в міжнародному праві і в практичних наслідках. Помалу і ця друга леґенда тепер минається. У „Свободі" цитовано недавно власну кореспонденцію „Ню Йорк Таймс-у" з Німеччини, у котрій говорилось вже як про явище історично знаменне і — як з контексту виходило—для українців похвальне, що в перших місяцях німецької інвазії в Україні українці вітали німців, як спасителів, та звернулись проти них тоді, коли самогубна політика Гітлера-Гімлера повела теж протиукраїнські репресії. Аліянтські чинники наслідували до цього часу польську і російську методику: промовчувати причини українського становища у відношенні до німців в перших початках другої світової війни після вибуху війни з Польщею та з Совєтами, та обмежуватись лише до стверджування самої прихильности і до таврування її як „колябораціонізму".

Тимчасом ніколи українці німецькими „філами" ані „коляборантами" не були. Таксамо, як до Берестейського миру, так теж і до надій на німців у 1939-41 рр. штовхнули українців тільки росіяни і поляки. Бо всі історичні спроби українців замиритися з обома тими сусідніми народами — були відкидані або підписані договори ламані, включно з Варшавським договором із 20 квітня 1920 року, всіми спробами Центральної Ради в Україні у відношенні до Петрограду і Москви і всіми спробами західних українців за останнє існування Польщі. Українці не орієнтувались ніколи на німців, а орієнтувались на будьяку силу, яка могла помогти їм визволитись з російської і польської неволі. Німців, що їх від козацьких часів називано „куцохвостими", ніколи український нарід не любив, ніколи їм не довіряв. Заплатив їм мільйоном пудів збіжжя у Берестейському договорі за поміч проти червоної Москви. Думав, що таксамо заплатить німцям господарськими концесіями в їхньому поході на Україну в рр. 1939-41, бо за кожну поміч треба платити. Трагічною українською помилкою було переконання, що німці не будуть лізти з чобітьми в українську душу, як це робили й роблять москалі й поляки, денаціоназуючи нарід: українці вірили, що хоч зможуть зберегти чистоту своєї культури й відзискають політичну волю. Помилились в одному і другому і витягли з цього висновки, звернувшись проти німців. І тому зовсім правильно „Ню Йорк Таймс" перестерігає сьогодні аліянтів, щоб не пускати німців у 3-ій світовій війні в Україну, бо пам'ять німецьких злочинів і ненависть до німців там не забулись.

Тому теж добре діється, що настав уже сумерк тієї сумної леґенди про ґерманофільство й коляборაціонізм українців. Зле діється, що це тільки сумерк, а не повний загин. Бо коли все ще американці не пускають в Америку українських громадян, які за німців виконували свою давню професію і обов'язково не сиділи по кацетах або не працювали у „баверів", та коли не пускають членів Дивізії Галичина, бо одних і других підтягають під катеґорію колябарантів, то це тому, що ті американці просякнуті ще далі ворожою Україні пропаґандою про українське ґерманофільство. Ці американські урядовці діють на шкоду не лиш Україні, але й Америці: бо ступають шляхом що його примостила фальшива чужинецька пропаґанда й фальшиве знання історії та східно-европейських справ. І тому світ все ще крутиться у крутіжі трагічних непорозумінь.

З. Д.

ПЕРЕПРАВА

(2)

Контури возів, людей та коней сумно вирізблювалися в ранному тумані, що густою хвилею наліг над долиною. На сході рожевіло, червоніло і кривавою загравою спалахнуло небо, що раз світліщало, видніщало, розпливався туман а за обрієм поволі викочувалось велике червоне сонце. Висовувалось, п і д н і м алось, росло, пропливло несміло хвилину, другу, глянуло на землю, на змучених безсонних людей, на догоряюче багаття і знову хмарами закрилось. Подув північний свіжий вітерець, тривожно гиллям пошелестів на вербах і розігнав туман. Аж раптом розітнулося повітря: та... та... та... зацокотало з пагорбка зі сходу, та... та... та... та... відповіло у відповідь з праворуч, та... та... та... відгукнулося ліворуч.

Гі-і-і-і... А-а-а-а... заклекотало навкруги, ря-т-у-й-т-е..., ті-к-а-й-т-е..., бо-ль-ш-о-в-и-к-и..., та-а-н-к-и-и..., розляглось по табору, а кулемети та... та... т... а поміж тим з гармат Б...у...х... — і зараз над переправою ба-а-х... клубочок синій над водою, і враз ввесь табір в вертеп перевернувся. Відрізані від відступу, притиснені зі всіх кінців аж тепер всі люди кинулись у річку. З підводами, верхом на конях, на ящиках з-під возів, на дошках, на зломаній вербі, а то і просто на пенькові, що тут валявся вже давно, чіплялися й плили, рятуючи себе від тоога безмилосерного, що так зненацька з'явився тут на танках. Не передбачаючи того, що світло-голубі з переливами тихі Дністрові води біля берега, несамовито бушували на середині мов скажена львиця, скакаючи з горбка на пригорбок своїми високими та лютими гривами-хвилями, проглинаючи одного за другим спаралізованих холодною водою людей та стомлених коней. Мов висипані з мішка тріски на воду, крутились, скакали, поринали й знову виринали далеко в переді, випереджаючи одна одну як на перегонах, плили люди, коні та домашні речі крутились, потопали, знову виринали в скаженому круторію, благаючи допомоги. Ось пливе подушка з розсипаним мов метелики пір'ям по воді, там жолуб з рештками сіна, що нічю коні не доїли, а ось жовтий дубленний кожух, то вигляне на верх, а то знову сховається під набігаючими хвилями, а на пригорку з танків кулемети невмовкаючи татакали і поливали смертельним вогнем тих, що бігали на березі, тих, що боролися з холодними Дністровими хвилями і тих, що змагалися за проїзд через переправу.

Перша довга черга кулеметного вогню була спрямована на переправу, від якого пара коней мов підкошені упали й загородили дорогу. Люди підскочили і скинули коней разом з возом у воду, але порядок уже був порушений. Підводи рушили у два ряди і знову счепилися й запрудили дорогу, а кулі градом по містку, та...та...та...та..., ранена конята вискочила передніми ногами на передню підводу і зависла, а друга, борозня, скочила за підучною і попала ногою між шпиці заднього колеса та й упала, нога хрустнула, підвода, а так і ціла валка зупинилася. В цей же самий мент новий страшний вибух гарматній почувся в переді на переправі, куски містка, возів коней і людей полетіли в повітря, місток перерваний. З розпачу люди почали скакати з містка у воду, дехто відрізавши посторонки скакав з кіньми, а вода вирувала... ш-ш-ш-шу-у... фр-р-р... ш-ш-ш-шу... фр-р-р... ш-ш-ш-шу... клекотала, ненаситно глитаючи в свою пащу обледенілих, померзлих, від надмірного тягару-одягу, що понадівали на ніч.

Ґаврило, що був на плотові, побачив, що від берега відчалює не лише він, а під охороною ночі сотні інших позлагоджували собі примитивні плотики, хто з воріт, хто з дверей або з двох трьох полін дерева, а дехто на порожній бочці, відривалися від берега. Були й такі, що підрубали тин і зміцнивши його мотузами, мов на тонкому льодові, холитались на річці. Ті, що не мали ніяких засобів, прощались з родиною і рушали в плав. Час не стояв, кулемети різали своє... та-та-та..., та-та-та..., та-та-та-та... Он чоловік поцілував двоє дітей і жінку, скинув свитину і чоботи, скочив у воду, штовхаючи перед собою кусок дерева та судьба не дала йому щастя бачити другого берега, потонув на очах родини. Гаврило рішив, зняв шапку, перехрестився, глянув на жінку, що зщулилася, мов курочка, пригортаючи до себе троє дітей, сиділа посеред брами на клуночках. Він різнув ножем по посторонкові, обіперся дишлем об беріг, брама нахилилася, загойдалася і поплила, важко здихнув і став прямувати на середину річки. Раптом чує із заду: „дядечку, голубчику, рідненький, я буду плисти, лише дозвольте рукою триматися за краєчок, вони ж уб'ють мене", лементів юнак років п'ятнадцяти в одній сорочці з клуночком прикріпленим за плечима. Та тримайся. хай Бог тобі поможе, що буде то й буде, клади клуночок на пліт сказав Гаврило і знову бовть у воду дишлем. А хвилі чим дальше від берега, тим сильніше: ш-ш-ш-шу-у... фір-р-р..., шу-у-у-у..., фір-р-р-р... Брама гайдалася як березовий листочок і кожен раз, як Гаврило налягав на дишель, нахилялася в його бік і потопала у воду по кісточки. Аж ось знову налетіла хвиля, Гаврило чуть посунувся до краю, наліг на дишель і брама нахилялася ще більше, вода сягнула по коліна, жінка злякано посунулась в протилежний бік, брама раптом закрутилася і обернулася передом на зад. Нервуючись, Гаврило для зручности керування почав переходити знову на зад, але коли він порівнявся з дружиною, що сиділа на середині, то брама сильно накоренилася занурюючись одним кінцем у воду і хвиля прокотилася по брамі. Жінка з дітьми поточилася на край нахиленої брами ще більше занурюючи її у воду і раптом... брама стала руба... рату-у...у..., лише встигла сказати жінка, і опинилася під водою. Діти верещали на всі лади бовтаючись у хвилях. Ще раз вигулькнула на хвилях жінка, хотіла крикнути, захлинулася, і не-стало, лише над водою... бул... буль... буль... Маленька дитина, окутана подушкою, поплила за водою, коливаючись на хвилях. Гаврило, опинившись у воді, сильними взмахами руки, розрізаючи перед собою воду, доплив до синочка Васі, що ще плився зверху, схватив його правою рукою, дружини і решту дітей він не знайшов. Від його метрів десять, змагаючись з холодними бурхливими хвилями, загрібав під себе посинілими руками воду, хлопчина, намагаючись догнати та вчепитись за пліт. Звільнений від тягару пліт підхоплений стрімкою течією, легенько гойдався на воді і швидко втікав в синю далечінь.

(Дальше буде).

Зенон Стефанів

До нашої військової термінології

На тему української військової термінології я забирав слово вже декілька разів на сторінках української преси перед другою світовою війною. Крім того опрацьовував я разом з О. Думіном (А. Крезубом) український військовий словник, що був вже доведений в 1939 р. до літери „П", з відповідниками українських гасел в мовах англійській, німецькій, французькій, польській та російській. На жаль, рукопис словника, разом з моєю безцінною джерельною книгозбірнею та документами, до історії визвольних змагань, захопили органи НКВД в листопаді 1939 року в Коломиї.

Назагал українська військова термінологія серед українського ширшого загалу не поширена. Цьому й не можна дивуватися, бо ж не могла бути вироблена й популяризована в умовах чотирьох займанщин — при відсутності свойого власного війська.

Все ж таки є в нас чисто-українські військові назви, — поза загально - вживаними міжнародніми, — що устійнилися в нас в часах Княжої і Козацької держав та Визвольної Війни 1917-21 рр.

Я впроваджував послідовно українське військове назовництво в усіх своїх публікаціях з ділянки військової історії Княжої і Козацької Доби та Визвольних Змагань 1917-21 р. р., згідно з духом нашої традиції та модерної військовости.

Остільки не помиляюся, видані були два українські військові словники. В 1923 р. видано Українською Воєнною Округою в Харкові російсько-український військовий словник для користування територіяльних частин на радянській Україні, в яких було допущене тоді вживання української мови. В цьому словнику не поміщено багато гасел, для того тільки, що вони значилися у військовому словництві „капіталістичних" країн. Було це просто не дуже вдале пояснення російських військових назв, згідно з тодішньою організацією і вишколом Червоної Армії. Другий словник появився в Кракові 1940 р. Назовництво в ньому дуже неповне. В більшій частині книжечки була подана організація війська взагалі та дещо зі статуту внутрішньої служби за зразками польського війська та в дечому німецького. Знаю, що в Українській Дивізії була створена комісія для устійнення українського військового назовництва, одначе невідомо мені про вислід праці тієї комісії та чи взагалі збереглися матеріяли в часі воєнних дій.

Хочу забрати слово в справі вживання українською пресою в ЗДА означень військових ступнів та окремих військових понять, що не є згідні з духом української мови і військової традиції.

Виберу тільки декілька прикладів. Часто стрічається такі слова: **лютенент-полковник, лютенент-генерал, кептен, мейджор, нейві, тенк,** замість правильно по-українськи — **підполковник, генерал-поручник, капітан або сотник, майор, воєнно-морська фльота або в.-м. війська, танк.** В більшості військові означення перейшли до всіх европейських і американських армій від французької армії, одначе вимова є задержана згідно із мовою даної країни. Длятого і в нас нема зовсім потреби англійської мови. Цікаво, що при означенні ступня підполковник і лютенант-генерал друга частина слова по-українськи, замість логічно — лютенант-кернел, лютенант-дженерал. **Маринарі,** замість **морська піхота; командуючий, головнокомандуючий,** це русицизми, має бути **командувач** (армією або фронтом), **головний командувач** (начальний вожд, commander in chief) „Президент Труман як головнокомандуючий..." Голова держави звичайно не є головним командувачем збройних сил, за винятком деяких тоталітарних держав, він є **зверхником** збройних сил.

Часто появляються в воєнних звідомленнях з Кореї слова бій і битва в невластивому приміненні. Бій і битва це зовсім два окремі поняття у військовому розумінні. Бій (англ. — файт) — це воєнні дії в меншому розмірі, не дуже великими з'єднаннями, на не великому просторі — з тактичними завданнями; **битва** (англ. — батл) — це воєнні операції у великому розмірі, на великому просторі, у великому розмірі, великими з'єднаннями, часом в кілька армій — із стратегічним завданням. Для прикладу: битва за Сталінград, нормандська операція в 2 світовій війні, чи битва за Сеул у вересні 1950 року в Кореї. Розуміється, що всі елементи битв разом творять **війну в цілому.**

В одній із статтей в „Свободі" написано: „Всі три роди зброї американських військ: армія, фльота і авіяція..." Це неправильно. Повинно бути: Всі три роди американських збройних сил: суходільні, воєнно-морські та повітряні війська. Не треба було уживати слова „зброя". Зброя означає що інше. Роди зброї це **піхота, кіннота** (в західних арміях в більшості заступлена мото-механізованою піхотою), **артилерія;** на кілька років перед 2 світовою війною повстала нова зброя — **панцерія** (танки, авто-панцерники, панц. поїзди) **та авіяція,** де її не виділено в окремий рід збройних сил, як нпр. в ЗДА. Згадані роди зброї виступають в окремих родах збройних сил. Наприклад піхота, як морська піхота (десантна) в повітряних військах. Це саме відноситься і до інших родів зброї.

Часто стрічається вживання слова **військовий** в значенні **воєнний.** Це виразний вплив російської мови, в якій слово „военний" відповідає українському „військовий" і „воєнний". Наша мова розрізняє виразно окреме значення обох слів. Тому неправильно по-українськи буде — військовий час, військовий стан (хіба що в значенні військового знання) військово-полонений, військові події, військовий суд (в значенні воєнний) тощо, а мусить бути — воєнний час, воєнний стан і т. д. Але військова уніформа, військовий суд (що судить військовиків, які не підлягають цивільним судам) військовий стан (професія), військова лічниця, військова школа, військова оркестра і т. п.

Дуже було б побажаним, щоб на порушену мною тему, забрали голос наші військові фахівці, що перебувають тепер в ЗДА та Канаді.

ГУВЕР І ТРУМАН НА НАРАДАХ В СПРАВІ ГОЛОДУ В ІНДІЇ

Вашинґтон. — Колишній президент Герберт уГвер обговорив на конференції з президентом Труманом обопартійну кампанію для приєднання Конґресу до думки вислати велику харчову допомогу для голодуючої Індії. Вони оба погодилися з думкою, що Америка повинна стати на допомогу голодному населенню з великих американських припасів. Конференція тривала годину. Індія прохає, щоб постачити їй 2,000,000 тон збіжжя для злагодження голоду.

СУД НАД КАТОМ

На дверях, що ведуть із коридору в судову залю, вивішено урядове повідомлення:

„Відкрите засідання 3. карного відділу Обласного Суду в Нюрнберзі-Фюрті. Середа 24 січня 1951, о 8,30 год. — Вірцінс Віллі, вимушування зізнань".

Отакими кількома короткими реченнями урядової формули висловлено зміст того дня, що буде днем суду над катом українських революціонерів, над ґештапівським опричником, над людиною, що на ній тяжить підозріння вбиття Олега Ольжича і Леґенди-Климова, над професійним катюгою в службі всіх панів, над людиною, чиє минуле сховано за завісою, якої, мабуть, і сьогодні ніхто остаточно не підніме, над бестією, яка не вагалась бити й катувати жінок — одне слово: над Віллі Вірзінґом.

Обвинувачі — українські революціонери і люди, чиєю єдиною виною було те, що вони українці — вже тут. Тут майже шістдесятирічний автомеханік Антін Сікорський, тут підполк. Юрій Лопатинський, тут інж.-хемік Дам'ян Кордуба, тут млинар Іван Рачинський, тут журналіст Володимир Стахів, тут інж. Євген Гарабач, купець Забавський, вчитель Леник, економіст Кашуба, механік Карпинець, і багато-багато інших.

Всі вони прийшли сюди, щоб сказати перед суддями слово обвинувачення, щоб засвідчити і присягти і цією присягою ствердити правду своїх зізнань, щоб бестія в людському тілі, що знущалася з них і їх товаришів, що закатовувала таких, як вони, отримала за свої злочини справедливу кару.

Але, чи ж є достатній вимір кари для потворної людини, що стане за хвилину перед судом? Німецький суд судитиме її лише за те, що можна ствердити на 100% на підставі доказів з документів чи наочних свідків. За правдоподібні вбивства Ольжича і Леґенди Вірзінґ перед німецьким судом не відповідатиме. Бракує останнього безпосереднього доказу — наочного свідка або документу. Але хіба ж померші встануть із мертвих, щоб підписати власною кров'ю смертний присуд на свого ката Віллі Вірзінґа?

•

В судову залю німецький поліцай вводить обвинуваченого. Людині, що вперше бачить його, доводиться ахнути. Це просто велетень, двометрового зросту, об'ємистий, добре понад сто кілограмів ваги. Рідке сиваве волосся, окуляри, що криють його синьої барви очі. Одягнений в цивільний одяг. Рухи повільні, опановані — ґештапівець Вірзінґ, колишній член царської „Охрани" і ЧЕКА, вміє панувати над собою. Лише руки неспокійні. Ці руки, що били до смерти Галину Столяр, що мучили українських дівчат, руки, що тортурували поета Ольжича, руки, що зломили сталеву пружину на тілі Івана Кашуби, руки, що у львівській катівні Ґештапо вбили молоде життя Климова—Леґенди.

•

На підвищенні, за довгим столом, засіли судді. Ката судитимуть д-р Кальбскопф, як голова, і судді д-р Крістль та д-р Кельнер. Крім них, участь у суді беруть, згідно з німецьким карним справуванням, двоє суддів з-поміж народу. На цей раз, це одна жінка і один чоловік. Обвинувачує прокурор д-р Ган, боронить адвокат Дюмер із Швабаху. Як допоміжного обвинувача допускає суд інж. Дам'яна Кордубу.

Перед судом стоїть Вірзінґ і розповідає перебіг свого життя. Народжений 22. 3. 1898 в Єльваґі в Латвії. Освіта — 6 кляс середньої школи.

На запитання, чи признається до закидуваних йому злочинів, він, з добрячою усмішкою невинного дядька, заявляє, що ні, і що вся справа — це лише акт пімсти українських націоналістів, членів організації Бандери, які хочуть пімститись на ньому за те, що він, як урядовець у службі ІРО за повоєнних років, негативно висвітлював їх в СІС, наслідком чого СІС не пускало їх до Америки...

Прокурор відчитує акт обвинувачення, згідно з яким Вірзінґ обвинувачується в 15 випадках у злочині вимушування зізнань, як урядовець, при чому в багатьох випадках цей злочин сповнено разом з фізичним пошкодженням.

Вірзінґа не судитимуть за злочин вбивства (Ольжича, Леґенда, Столяр) з причини браку доказів, а поза тим, багато пошкоджених ним перебувають за кордоном і не можуть бути переслухані як свідки, бо виїхали перед початком слідства.

•

Першим зізнає **Володимир Маруняк 37 років.** Бувши заарештований в Берліні, як урядовець УНО, сидів у в'язниці в Потсдамі. Членом бандерівської організації не є і не був. Вірзінґа не може впізнати на 100%, хоч він переконаний, що це саме він.

Багато драматичних моментів вносить до розправи зізнання наступного свідка автомеханіка **Володимира Сікорського, 58 років.** Бувши заарештований у вересні 1942 в Берліні під претекстом вишколювання „партизанів" у своїй школі їзди автом. Заарештував його Вірзінґ, який і переслухував його, знущаючись з нього і завдаючи йому важких ударів залізною спіралею з металевою кулею, аж поки свідок не тратив притомности. Це повторювалось сім разів.

•

Слюсар **Іван Попович,** член ОУН. Його заарештовано, як такого в 1943 р. в Берліні. Вірзінґа впізнає, як такого, хто грозив йому залізною штабою, вимушуючи зізнання.

Наступні зізнання дає **інж.-хемік Дам'ян Кордуба.** Його, колишнього військовополоненого звільнили німці в 1940 р., і він перебував у Берліні на студіях. Заарештований в 1942 р. чотирма ґештапівцями.

—... Коли мене привезли до в'язничних бюр, я потрапив там на Вірзінґа, що дав мені зразу в лице. Потім привели Масляника і почали його переслухувати, відклавши мене, як „грубшу рибу", на потім.

Я чув крик Масляника, коли його привели до моєї келії, збитого і сірого як попіл, він сказав мені, що його бив Вірзінґ. Потім били мене, били залізними штабами, завиненими в ґуму. Коли опісля у в'язниці, мене, важко скатованого привели до лікаря, цей сказав: „Це певно бандерівець . . .".

— Підчас одного переслухання, Вірзінґа закликали до телефону із Львова. Тоді я довідався, що він зветься Вірзінґ. Після кількох днів, коли він повернувся, він підчас чергового катування сказав мені:

— Леґенда вже дістав своє . . .

Але й Кордуба дістав „своє". В наслідок биття йому вирізано одну нирку.

Андрій Пеленичка, член ОУН, зізнає подібно. Так само і член організації млинар **Іван Рачинський,** що йому Вірзінґ поламав ребро.

Особливо жорстоку сторінку відслонюють зізнання неприсутньої **Галини Платків-Трусевич,** що в міжчасі виемігрувала до ЗДА. Зізнання відібрані під присягою:

„Вірзінґ бив мене в лице рукою і п'ястуком, на якому був величезний товстий перстень. Питав, чи хочу вмерти, як Ольга Басараб, і грозив, що вб'є мене як вбив і Климова. Бив так, що інші ґештапівці заступались за мною, кажучи, що не можна так бити, бо в'язнів водять із тюрми до бюр Ґештапо вулицями, і їх вид збурює населення..."

•

Особливо тортурував Вірзінґ економіста **Івана Кашубу** в будинку Ґештапо на Пелчинській у Львові.

„Він та інші били мене так, що я непритомнів, і тоді мене обливали водою. Коли я весь у крові, лежачи на долівці, просив води — Вірзінґ відповів, що тоді лише дадуть води, коли скажу, що знаю.

„Тіло від костей відіб'ю!" — кричав кат, до мене. „Уб'ю, як Леґенду вбив!

Ви повстали проти Росії і Німеччини. Це ще нікому не вийшло на добре..." — повчав мене Вірзінґ. Мою голову впихали поміж пляншетами спинки крісла, ставали ногою на голову й били. Вірзінґ кидався на мене, коли я лежав скривавлений на землі і бив мене сталевою пружиною, з сталевою кулею на кінці, так, що куля відлетіла, а він обернув пружину другим кінцем і бив так, що вона розлетілась на трос... Коли мене відводили до авта, я повз по сходах руками й ногами...

Потім зізнає інж. Євген Гарабач, заарештований у Відні.

Знову вимушування, знову биття.

•

Підчас перерви публіка гуде на коридорі. Присутні німці вигукують:

— Пощо з ним гратися! Повісити собаку!.. Деякі, що не дуже орієнтуються в суті справи, кажуть: „Це лише в нас так панькаються з такими типами. Як би тут були росіяни, він повис би..."

Мабуть, ні, наївні німці! А якби вони це зробили, то хіба лише за незручність і неправне виконання завдань...

•

Підполковник УПА **Юрій Лопатинський** впізнаючи свого колишнього ката, звертається до нього безпосередньо. Першим привітанням, яким звернувся до нього Вірзенґ, був удар п'ястуком в лице.

...Я сидів із скованими руками три місяці безперервно. Мені відмовили права ходити на прохід...

Після зізнань підполк. Лопатинського, на превелике здивування всіх, Вірзінґ звертається до нього з питанням:

— Ви Юрій Лопатинський?

— Так!

— Чи то ви були шефом шпіонажу?

— Мій пане, — відповідає свідок, — якби так було, тоді я сидів би тут на вашому місці, а ви мене допитували б!

— Я лише тому питаю, — додає з невинним виглядом обвинувачений, — що я знаю про те, що американська влада розшукує таку людину ще з 1946 р.

Голова суду вмішується авторитетно в діялоґ:

— Обвинувачений матиме, мабуть, в найближчому часі досить мало нагоди займатись справами американських офіційних чинників. Це не стосується до справи.

•

Зізнання д-ра **Марка Антоновича** і **Пелагії Дністрянської-Ткаченко** відчитують. Вони за слідства теж розпізнали Вірзінґа. Те саме стосується й до **Костя Мельника.** Йому заковано, на наказ Вірзінґа, підчас переслухань, руки назад, чому противились інші ґештапівці, вважаючи, що вистачить, якщо руки будуть скуті спереду.

Вічитують також зізнання неприсутніх, **Лідії Укарми-Марціок,** яку кат теж побивав підчас зізнань і грозив пістолею, і **Мирослава Роговського,** що при його переслуханнях Вірзінґ діяв, як перекладач.

Чотири останні свідки не були Вірзінґом биті. Це залізничний механік Мирон Карпинець, викладач Володимир Леник, купець Володимир Забавський і журналіст Володимир Стахів. Цей останній нагадує безпосередньо обвинуваченому ту хвилину, коли цей віз арештованого Стахова, разом із своїми шефами — високими ґештапівськими урядовцями — до концтабору Саксенгавзен.

•

Щойно увечорі приходить до слова прокурор. Він, дуже добрий правник, збирає до купи всі ділові, історичні й кримінальні елементи справи. Політичну сторінку на цій розправі оминається. Він підкреслює лише особливу жорстокість обвинуваченого до арештованих українських революціонерів, представників народу, який вже століттями бореться за свою незалежність.

Після промови прокурора слово має оборонець. Він не може слідувати за тактикою свого мандатна. Він не може протиставлятись присягам двадцятьох одної особи.

„Я не можу жадати звільнення обвинуваченого. Але це хвора людина, він втратив рідню, і він дотепер іще не караний..."

Вірзінґ і тут спокійний. Але руки, що сповнили доведені злочини тремтять...

•

Присуд проголошують ранком наступного дня. Він такий, якого можна було сподіватися. Справедливий, об'єктивний і — невистарчальний, так як невистачальні були докази, щоб судити Вірзінґа за вбивства.

Голова відчитує: П'ять років тюрми, п'ять років позбавлення громадських прав, незачислення слідчого арешту.

Обвинувачений і при вислуханні присуду спокійний. Щоправда, піт виступає йому на чоло, і руки нервово рухають пальцями. Це триває і після обґрунтування присуду головою суду, яке закінчується стереотипною фразою:... „і таким чином, вважаю засідання суду за закрите і цю справу за закінчену".

Олег Лисяк

(За „У. Самостійником)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

Зі „Старокраєвого Весілля" на УКК

Відділ 21 Союзу Українок Америки влаштував 21 січня в УНДомі цікаву імпрезу: староукраїнське, сільське весілля. Саля була заповнена по береги, так, що не було навіть де стояти. Це доказ, що хоч наші люди живуть тут по 40 років і більше, але своїми старими звичаями і своєю традицією дорожать. Між присутніми було теж багато новоприбулих. Дехто з них навіть таких весіль не пам'ятає, бо вони по багатьох селах уже перевелись. Словом, усім було цікаво побачити.

Не було то легко підготовити цю імпрезу. До того вона була власного укладу, а не з книжки. Не легко було й підібрати батька і маму молодих, самих молодих і т. д. Проте все випало добре й це було дійсно правдиве і чудове наше давнє сільське весілля. Між присутніми були знавці нашого побуту і музики і заявляли, що найліпші актори краще не віддали б такого весілля. Гарні співи і весільні звичаї та танці брали за серце не тільки тих, що родились в Україні, але й нашу тут роджену молодь. Одна молода наша „місс" таки зараз заявила своїй мамі, що як буде віддаватись, то хотіла б мати таке весілля, як було „в краю" та з такою вишитою сорочкою, як бачила у молодої на сцені... Не диво, бо вистава виявила красу і культуру. Тому саме — такі вистави нашій тут родженій молоді дуже подобаються.

Ще додам на закінчення, що з цеї успішної вистави 21 відділ СУА в Брукліні призначив $100 на Народний Фонд і ту суму вже вислано до УККомітету.

А. Бодак

МІННЕАПОЛІС - СТ. ПОЛ, М.

Створено Український Комітет у Міннесоті

Міннеаполіс і Ст. Пол у Міннесоті від довгих років були центром життя української імміграції у північно-західній частині ЗДА. На протязі останніх двох років український осередок у цих містах підсилився великою кількістю новоприбулих скитальців. Однак великим недомаганням у суспільно-громадській праці українців Міннеаполісу й Ст. Пол було те, що існуючі тут церковно-релігійні громади й різні організації та товариства здебільша вели всю працю цілком відокремлено, одні від одних. Такий стан відбився неґативно особливо в ділянці належної репрезентації й пропаґанди української справи перед американською суспільністю.

Сучасний розвиток міжнародніх подій висунув пекучу потребу посиленої пропаґанди української справи і то не відокремленими групами, а всіми українцями разом. Саме з уваги на те, за ініціятивою членів Українського Конгресового Комітету, що живуть у Міннеаполіс і Ст. Пол, у половині листопад мин. року розпочалися заходи в справі створення у тих містах загального українського комітету, завданням якого була б репрезентація й пропаґанда української справи шляхом влаштовування спільними силами всіх українців таких маніфестаційних національних свят, як нпр. Свято 22 січня, Шевченка тощо, вистав українського мистецтва, концертів української пісні і т. д. а з другого боку організація загального українського культурного життя та соціяльної допомоги непрацездатним українцям. Водночас з цим Комітет мав би зайнятися і збіркою Національного Датку, заряджeного УКК.

19. січня ц. р. на нараді представників релігійно-церковних громад і суспільних товариств з Міннеаполісу і Ст. Пол обрано першу президію Українського Громадського Комітету в Міннеаполіс-Ст. Пол у такому складі: Першим головою (з терміном на 3 місяці) — М. Бабія, постійним заступником голови (на 15 місяців) — д-ра М. Гайдана і тимчасовим секретарем — Ю. Пундика. Дальший склад управи має бути незабаром оформлений.

Заходами новоствореного Комітету влаштовано 28 січня ц. р. у Міннеаполіс Свято Державности. Увесь прибуток зі свята переслано на Українську Національну Раду.

АСТОРІЯ, Л. Ай.

„Свято Ялинки"

Дня 28 січня при церкві Чесного Хреста в Асторії відбулася святочна „Просфора", під час якої місцеві новачки і пластунки з Ню Йорку відограли виставку, укладу і режисерії п. Гойдиш, учительки зі скитальщини. Почали сходитися гості, головно старші, засідаючи при святочно, накритих столах. Свято відкрив парох о. Коляр короткою промовою, опісля почалася вистава. Погасли світла, а за сценою почулася гарна діточа пісонька. Відкривається сцена і перед очима бачимо українську хату (сцену помистецьки виконав п. Іванчук). Діти убрані в пластові однострої з великою вмілістю переносять нас своїми оповіданнями в далекий рідний край. Перед очима з'являється Україна в повній своїй красі. Чуємо далекі дзвони наших церков, бачимо, як паде білий сніг, як мерехтять зірки над старою стріхою, чуємо скрип воріт — Діти відходять, з'являються „янголи". Поява сніжинок в оріґінальних строях творить надзвичайно милу сцену. Під такі музики крутяться в ритмічному танку.

В другій дії є Різдвяний вечер. Діти дарують хлопчикові ялинку й всі разом молять Бога, щоби вернув „волю, вернув долю нашій Неньці Україні". Завіса паде. Люди отирають сльози зворушення. Лунають наші коляди. Господині подають вечерю.

На сцену виходять промовці о. Мельник, о. Коляр, п. Врублевський. І всі вони зворушені цією хвилиною, і всі згадують старий край.

В погіднім настрою розходяться додому. Вертаючи до своєї хати теж і мені було добре на душі, бо і я вірю словам янгола з виставки, що й на Україні воскресне Різдвяна Ніч.

Присутній

ДЛЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ПАРОТЯГІВ І... МОЛОДІ

Мюнхен (ІСС). — Газета „Радянська Україна" за 3-го листопада 1950 року подає таку вістку з України: „Навчання молодих машиністів, кочегарів і слюсарів систематично провадиться в Дніпропетровському паравозному депо лекції з окремих питань догляду, ремонту і експлуатації паравозів читають інженери депо".

До цієї замітки, газеті варто було б додати, що „лекції з окремих питань догляду, ремонту і едсплуатації паровозів", проводяться також з метою експлуатації української робітничої молоді.

● Контракт на будову фабрики сталі Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен вартости $300,000,000 дістали чотири скомбіновані підприємства. На чолі стоїть фірма Волш Констракшен Компані. Фабрика буде находитися недалеко Филаделфії, у місцевості Моррісвілл.

● Єгипетський уряд заборонив страйки під загрозою ув'язнення та гривни.

Др. Ростислав Сочинський

МЕДИЦИНА І ЗДОРОВ'Я

Дещо про надмірну вагу тіла

Струнка постать і її матеріяльний еквівалент — нормальна вага тіла — це не модна примха, але передумова доброго самопочування і взагалі всіх тих вигод, які дає людині добре здоров'я.

Можна було б запобігти багатьом недугам, коли загал зрозумів би, що наш організм потребує далеко менше поживи, ніж ми йому даємо. Більшість людей їсть забагато, виплекуючи і вдержуючи роками надмірну вагу тіла, яку можна, не перебільшуючи назвати лихом наших часів. Це дійсно, — один з тих прихованих, деструктивних процесів, що поволі, непомітно підкопують наше здоров'я, приносять спочатку фізичну й духову втому, щоб потім дати про себе знати цілою низкою недуг.

Ми навіть не догадуємося, що ті ласі шматочки, яких ми їмо забагато, можуть викликати діабетес (цукрове сечовиснаження), хворобу серця, нирок, печінки, жовчевого міхура, високе тиснення крови, запалення суглобів, можуть у вагітних жінок утруднити роди, а навіть, що показали останні досліди, створити в людському організмі сприятливі обставини для повставання злоякісних новотворів, як наприклад пістряк (рак).

Чому людина товстіє?

Бувають різні причини.

Одна з них — це розлад у виділюванні гормонів залозами внутрішньої секреції. У деяких випадках захворювань гіпофізи (мозкового додатку), щитової чи полових залоз, організм реагує магазинуванням товщу під шкірою, чи на деяких органах, даючи образи таких недуг, як адіпозо-генітальна дистрофія, мозково-гіпофізна опасистість, синдром Лоренса і Муна і т. п. Одначе у практичному житті — це рідкість, бо такий рід опасистости, як показує статистика, трапляється приблизно один раз на 500 випадків. Один дослідник жартівливо сказав, що хіба найбільший шкідник — це слинні залози, бо вони помагають розбивати складні вуглеводні, які містить у собі пожива, на простіші цукрові субстанції, а тимчасом сприяють творенню надмірного товщу.

Другим чинником міг би, здавалося б, бути спадковий момент, бо знаємо, що іноді всі члени однієї родини, від дідапрадіда, відзначаються показною вагою тіла. Цей погляд утримався деякий час також у медицині, поки його не збито іншими аргументами. Сьогодні ясно, що можна успадковувати карі очі, але ніколи товщ. Опасистість, як родинну прикмету, викликає здебільша властивий даній родині надмірний апетит, і сумлінне задоволення його, що дуже часто переміняються у „культ їжі".

Часом вага жінок збільшується після того, як вони одружаться, народять першу дитину, або коли у них починається менопауза (нормальне припинення менструацій). Безумовно, що зміни у виділюванні полових гормонів мають тут деякий вплив. Одначе рішальний чинник — це факт, що так важні події у житті жінки викликають певні емоціональні напруження, що в свою чергу збільшують апетит.

Отже найважніша причина надмірного зросту ваги тіла — це систематичне переїдання, себто достава організмові більше поживи, ніж він потребує.

Чому люди надмірно їдять?

На це також складається багато різних обставин щоденного життя. Люди забувають, що їжа не тільки конечність, але й звичка.

Іноді домашні господині дивуються, чому вони товстіють, коли підчас обіду, чи вечері задовольняються „кількома ложками страви". Вони очевидно не звертають уваги на це, що під час приготовлювання цих страв, частим „смакуванням" і „щипанням" їжі, вони доставляють організмові далеко більше кальорій, ніж би це зробили з'ївши навіть подвійний обід.

При зміні їжі, при різних життєвих обставинах, або зміні праці з тяжчої на легчу, часом також не здається собі справи, що приймається далеко більше кальорій, ніж потрібно.

Дуже часто особи, які твердять, що живуть цілий день тільки кавою, чи чаєм, дивуються, чому вони прибувають на вазі, аж поки їх наглядно не переконаємо, скільки вуглеводнів вони денно з'їдають, як „невинний" додаток до кави у формі цукру, сметани, різного лакомого печива, мороженого, цукорків, помадок й інших солодощів.

Про вплив душевних переживань на апетит ми вже згадували. Часом його тратиться, а часом шукається забуття, після якихось життєвих неповодженъ у надмірному віджевилленні (як „у пляшці горілки")

Хто веде бездільний спосіб життя, не знаючи як скоротити довгі години нудьги, не рідко шукає розривки якраз у їжі.

Таких прикладів можна подати безліч.

Що і скільки треба їсти?

Проблемою, скільки і що саме повинна людина їсти, займалось багато науковців. Сьогодні маємо дуже докладні обчислення кальорійної потреби людини кожного росту, віку, полу, в усіх її життєвих обставинах. Про це ми також писали вже у „Свободі" (дивись число з 3-го серпня, 9,12 і 13 вересня мин. року). У щоденному, практичному житті — важне слідкування за вагою тіла. Коли людина товстіє понад міру — це ознака, що сприймання поживи за велике. Утрата ж ваги нижче норми — ознака недоживлення.

Чому треба, та як позбутись надмірної ваги тіла?

Це доказана правда, що коли опасиста людина хоче довше жити й запобігти вже вичисленим недугам, мусить позбутись надмірної ваги. А це завдання — не легке. Воно вимагає витривалости, самозречення, завзяття... Особа, що хоче схуднути, мусить принести в жертву задоволення її апетиту, який у сьогоднішніх часах, багатих на різноманітність поживних ринків, перестав бути мірилом потреби організму.

Про нормальну вагу тіла можна довідатись з відповідних таблиць, чи книжок, але найкраще спитати про це свого лікаря, бо він знає будову тіла, конституційний тип, стан здоров'я його пацієнтів. Тільки під його наглядом можна переводити курацію відтовщення, бо кожна радикальна зміна способу віджевлення має іноді кольосальний вплив на рівновагу переміни матерії в організмі, хибно ж переведена — може принести непоправну шкоду.

Лікарі вживають часом обережно, коли на це дозволяє стан здоров'я пацієнта, деякі ліки для легчого осягнення цієї мети. Це бувають звичайно або проносні засоби, що не дозволяють харчевому проводові як слід використовувати поживи, або гормон щитової залози (тироксина), який, через прискорення переміни матерії, викликає певний дефіцит поживи, або ж стимулюючі (збудні) ліки, що гамують апетит. Всі вони одначе — тільки помічні засоби, які облегчують пацієнтові перенести невигоди редукуючої дієти, що полягає на зменшенні достави поживи, зокрема вуглеводних і товщів.

На цьому місці хочемо підкреслити шкідливість як здоровну, так і матеріяльну всіляких „знаменитих, чудотворних ліків" для відтовщення, рекламованих в журналах, часописах, радіо чи телевізії. Нажаль і українські читачі, чи глядачі у добрий вірі коштують їх, руйнуючи своє здоров'я і кишеню...

Кінцеві заввагі

Коли опасистій людині вдасться осягнути нормальну вагу тіла і втримати її назавжди, тоді вона може бути певна, що доступ усіляким недугам, до її організму буде утруднений, і що вона матиме вигляди довше жити, втішаючись добрим здоров'ям.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Управа Капелі Бандуристів ім Т. Шевченка, Дітройт, Міш. — Новинку про Капелю, поворот п. Китастого і нову працю, яку написав Тед Виктор в Юкрейнієн Віклі з 15 січня, спростував він у числі того ж Віклі з дня 29 січня. Можемо тільки радіти, що робота Капелі не припиняється і ведеться під проводом п. В. Божика та що — як заявляє Хвальна Управа — Капеля значно підсилена виїжджає з обновленою дуже цікавою програмою в 4-місячне турне по Америці й Канаді.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Стюарт" до Ню Йорку дня 12 лютого:

Боковец Юстина, Константин, Анна; Лисак Онуфрій, Марія, Параскевія; Мисак Петро; Петришин Михайло, Марія, Галина, Гельмут, Іванна; Покидко Семен, Павлина; Васюта Іван, Кляра, Степан, Олекса, Евген, Мирон, Михайло, Богдан, Юрко; Антонюк Демко, Татяна, Надія, Лідія; Циганюк Олександер, Олена; Фалатюк Надія, Ананій, Олександра, Люба; Ярмак Домаха, Єфим; Ярмак Міра; Єрахове́ць Григорій, Марія; Калитяк Василь, Марія; Кравець Віра, Микола; Лемпій Степан, Любецький Михайло, Мазов Корний; Масяр Осип; Наміснюк Дмитро, Софія; Назаривська Марія; Офяра Михайло, Ірина, Софія; Палагівський Олександер; Паньків Дмитро; Федосюк Макар; Першин Петро; Пуняк Микола; Солотницький Гій, Анастазія; Стовба Федір, Настя; Стовба Олександер; Тимченко Семен, Варвара; Ульник Володимир; Вишницька Ірина; Шатровський Марко, Марія, Толік; Бурковський Яків, Анастазія, Михайло; Хомич Михайло, Марія, Ів., Ант.

ЗІ СПОРТУ

Український СК (Клівленд)— „Р. О. С." (Лорейн) 8:0 (4:0)

На замерзлому лорейнському грищі, українці з Клівленду, в неділю 21 січня, розгромили господарів, які здобули футбольну чашу Лорейну за 1950 рік.

Вислід говорить усе. Лорейнське пиво (Р.О.С. — дружина при фабриці пива тієї ж назви) виявилося для українців заслабе.

СУМ до Стассена

Президія Головної Управи СУМА вислала до Гарольда Е. Стассена, Президента Пенсилвенійського Університету, письмо такого змісту:

„Головна Управа Спілки Української Молоді Америки, Інк. від імени своїх членів висловлює Вам своє щире признання за Ваш виступ на користь України в американському радіо АВС.

Ви, як американський державний муж, перший вказали американському народові єдино-правильний шлях до боротьби з тими, що намагаються поневолити ЗДА.

Ви вперше закликали американський народ до знищення російського імперіялізму через встановлення суверенної і незалежної України та інших держав, поневолених большевицькою Росією.

Запевняємо Вас, що коли б Ваш плян був прийнятий до виконання, і в цьому напрямку вже тепер почав працювати „Голос Америки", російський імперіялізм був би поважно ослаблений з середини, а пізніше знищений розподілом Росії на самостійні держави.

Тільки така політика, яку вказали Ви, забезпечить американському народові перемогу над російським комуно-імперіялізмом і таку політику ми беззастережно підтримуємо"

Це письмо підписали: В. Омельченко, голова, Е. Івашків, секретар, та В. Коваль, керівник преси й інформацій.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СИРАКЮЗ Н. Й. — Повідомляємо членів Т-ва Укр. Січ, від. 39, що місячні збори відбудуться в неділю 11. лютого 1951 р. о год. 3-тій пополудні в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти і заплатити місячні вкладки. Зокрема просимо нових емігрантів прийти на збори і стати членами Т-ва і Укр. Нар. Союзу. Уряд Товариства.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого ц. р. в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin Str. о год. 1-шій після обіду. Пригадується довгуючим членам, щоби прибули і вирівняли свої залеглості до Союзу. Рівночасно, подається до відома, що на річних зборах, які відбулися 14 січня ц. р., вибрано таку управу: В. Василик, предс., Е. Грималяк, скарб., П. Іваш, секр., І. Поритко, заст. секретаря. Контрольна Комісія: І. Чопик, І. Данківський, П. Тарнавський. Адреса секретаря 4040 N. Darien Str. Phila. 40, Pa. Tel. RA 5—7849. За управу: В. Василюк, предс., Е. Грималяк, скарб., П. Іваш, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тво Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, дня 11. лютого 1951. Просимо всіх членів явитися, а довжників взиваємо вирівнати залеглості, щоб опісля не жалували, коли їх суспендуємо. Будемо полагоджувати відділові справи вже від год. 12-тої в полудне. — Т. Малик — А. Гарасим — М. Сеник.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 23. січня 1951 р. помер по довгій недузі член Бр. св. о. Николая, від. 369 У.Н.Союзу в Палмертон, Па.

ГРИЦЬ СІРСЬКИЙ

проживши 58 років. До Братства і У.Н.Союзу вступив в 1925 р. Полишив в смутку жінку Юлію, сина Василя і 3 дочки. Походив зі села Столпінь, пов. Радехів, Зах. Україна. Похорон відбувся в п'ятницю 26. січня з дому жалоби до Церкви св. Петра і Павла, при участи родини і членів відділу, а опісля на католицький цвинтар Сейкретс Гарт. В. Й. П.

М. Куба, секр.

Дня 6. січня 1951. померла у 58 році життя

МАРІЯ МИХАЛЬЧИК

члениця від. 348 У.Н.Союзу в Йонґстави, О.

Покійна походила зі села Гублика, пов. Збараж. До У.Н.Союзу вступила 1942 р. Полишила в смутку чоловіка Андрія, 3 сини, 2 дочки і 3 внуки.

Похорон відбувся при участи родини та членів Тов. від. 348. В. Й. П.

Марія Періг, секр.

Ділимося сумною вісткою, що дня 6 лютого 1951 р. упокоївся в Бозі в Честер, Па. на 48 році життя наш найдорожчий муж і батько

Д-Р ВОЛОДИМИР КОЦЮБА

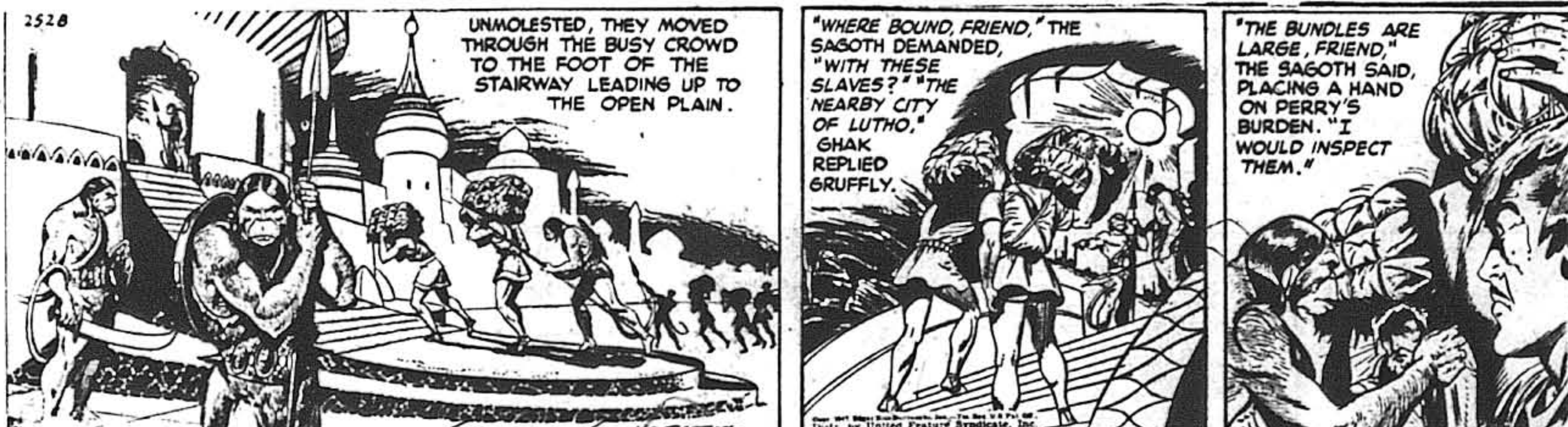
бувший учасник визвольних змагань, член Тов. Просвіти, Рідної Школи і УНС та інших Організацій.

Покійний покінчив студії у Празі і Познані, як лікар працював в Дрогобичі, Долині і Отинії також на скитальщині в Німеччині в Kempten, Susnen та як начальний лікар в Міттенвальді. В 1949 р. приїхав до ЗДА. Працював до останньої хвилі в шпиталі в Честер, Па.

Похорон відбудеться в суботу дня 10 лютого 1951 р. о. год. 9 рано з погребового заведення E. M. Koniesni & Son, 2524 W. 3rd Street, Chester, Pa. до Церкви Сош. св. Духа при 3010 W. 3-th Street, Chester, Pa. На найсумніший обряд запрошують Рідних, знайомих горем прибита

Дружина, Син та Рідня

ТАРЗАН, ч. 2528. В дорозі до Луто.

Без перешкод вони протискалися через глітну товпу до підніжжа сходів, які вели на одверту рівнину.

„Куди ви йдете, приятелю? з тими невільниками? — запитався Саґот — „До недалекого міста Луто" — відповів відважно Ґгак.

„Пакунки великі, приятелю" сказав Саґот, кладучи руку на тягар Перрія. „Я їх переглягну".